

Хореографія в освітньо-культурному просторі України

Анотація: Аналіз хореографічного мистецтва в сучасній освіті країни. Виявлення танцювального аспекту у різних сферах мистецтвознавства.

Ключові слова: освіта, хореографія, мистецтво, культура.

Abstract: Analysis of choreographic art in modern education in Ukraine Analysis of choreographic art in modern education in Ukraine.

Key words: education, choreography, art, culture.

Хореографічне мистецтво досліджують крізь призму педагогіки, історії, культурології, філософії та інших наук. Підтвердженням цієї системи є наукові дослідження, які вибудовують основи інтеграції танцювального мистецтва у різні сфери діяльності. Значимі досягнення хореографії в освітньо-культурному просторі є об'єктом наукових досліджень, сферою діяльності танцівників, педагогів, площина зацікавленості глядацької аудиторії, орієнтир пропаганди здорового способу життя та фізичної активності.

Мета статті полягає у широко обумовленому обґрунтуванні хореографічного мистецтва в контексті освіти і культури сучасної України.

Про мистецтво як механізм впливу на людину згадується ще у період Античної Греції і по сьогодні. У дослідженнях античних філософів - Платона, Аристотеля, Піфагора, Сократа і інших - проблеми музики, поезії і танцю займали провідне місце. Адже його розглядали в аспектах філософії, медицини та педагогіки.

Творчість - це процес продуктивного перетворення дійсності, діяльності у результаті утворення нового сприйняття та оригінальності.

Досить вагомим у наукових дослідженнях є твердження вітчизняних та зарубіжних вчених, які зосереджують свою увагу на духовній значимості танцівника. Дослідники хореографічного мистецтва: А.Ваганова, К.Василенко, Г.Березова, В.Верховинець, О.Мартиненко, А.Гуменюк та інші. Саме вони акцентували свої роботи на збереження національної свідомої особистості та зв'язок танцю з вихованням та освітою. Також історико-культурний контекст проаналізовано в роботах С.Жукенової, Т.Батмаєвої, Ю.Чурко.

Чимало наукових джерел мають культурологічний та мистецтвознавчий характер у галузі хореографії. Природу походження рухів та їх змістовність вивчали Р.Захаров, А.Волинський, Ф.Лопухов.

Основу традицій механізму передачі танцю в педагогіці вивчали зарубіжні митці Ж.Новерр, Ф.Тальйоні, К.Блазіс.

Більшість публікацій у сфері хореографії слід вважати мистецтвознавчими. За походженням вони належать до методики викладання хореографічних дисциплін та формують основу педагогічних тенденцій підготовки хореографів. Танець являє собою підхід до формування ґрунтовно-художньої розвиненості людини. Як стверджував М.Каган, "не гарантує

повною мірою його естетичної розвиненості", оскільки художня розвиненість не є гарантом духовних ресурсів особистості [1, с.20].

Ключовими поняттями є термін хореографічна освіта, складові якого потрібно розглядати детально. Набуваючи широкого використання в науковій літературі поняття "освіта", воно насамперед потребує вивчення та уточнення.

С.Гончаренко у своєму "Українському педагогічному словнику" виділяє освіту, як "духовне обличчя людини, яке складається під впливом моральних і духовних цінностей. що є надбанням її культурного кола, а також процес виховання, впливу, шліфування, тобто процес формування обличчя". Автор намагається відрізнити спеціальну освіту від загальної, яка у свою чергу формує уміння та навички у тій чи іншій галузі [2,242].

Мета хореографічної освіти полягає у формуванні різножанрових потреб у підготовці професіонала, який усвідомлює духовну цінність мистецтва. Питання підготовки майбутніх фахівців хореографії вивчають педагоги. керівники колективів художньої самодіяльності, мистецтвознавці.

Танець як реакція на прояви характеру та своєрідне вираження почуттів особистості розглядає О.Шведюк [3, с.23].

Хореографічне мистецтво надає усвідомленість необхідності мистецтва в житті і естетичному розвитку хореографом, що є програмою його ж соціального простору. Головною коліскою виразності є народний танець. Він відтворює життя народу, його звичаї, побут, створює образи, які розкривають різноманіття національної специфіки - героїзм, звитяга, волелюбність, завзяття. В.Верховинець вважав, що в художніх образах танцю розкриваються риси національного характеру [4]. Адже з покоління в покоління передається українська мудрість, саме шляхом хореографічного мистецтва.

Фахова підготовка майбутніх хореографів стосується збереження національних традицій освіти. Традиція не є тим, що лишається незмінним, традиційність не є синонімом архаїчності чи ретроградства. Явища культури та мистецтва постають щоразу по-новому, оскільки їх бачать представники того чи іншого історичного періоду[5].

Науковці приділяють значну увагу розвитку педагогічної майстерності майбутніх професіоналів. Так. А.Борисов підкреслює: "Педагогічні знання хореографа формуються на основі знань методики танцювальної граматики, виконавської техніки. Технологізація професійної підготовки хореографа приводить до інтенсивного розвитку педагогічних якостей особистості студента, які представляють собою сукупність послідовного розвинених навичок, заснованих на теоретичній підготовці, зазначає Ю.Герасимова[6, с.4].

Головний метод хореографічної освіти полягає в тому, що в основу будь якого педагогічного методу закладена модульна оцінка, що визначає рівень танцювальних навичок, володіння координацією в хореографії.

Метод навчання і технологія контролю в навчальних закладах освіти існує на різних рівнях, оскільки сам контроль відстає від навчальних технологій. Тому, що схему оцінювання здійснює фахівець конкретної сфери.

Зазвичай він зосереджує свою увагу на змісті предмета, а не на системному управлінні підготовки фахівця. Здобуваючи вищу освіту, студент цілковито довіряє себе педагогу-хореографу, балетмейстеру і його мотивація різко

зростає, якщо педагог окреслить програму дій на увесь навчальний період.

Формування окремих навичок і вмінь у конкретних умовах і є головною метою навчання хореографа. Якщо розглядаючи хореографічну освіту, то можна зазначити, що мета і зміст у ній не збігаються на відміну від загальної освіти. Тому підготовка фахівців-хореографів має носити фундаментальний характер.

Хореографія за природою є істинно синтетичним видом мистецтва, тому цілеспрямована діяльність педагога, балетмейстера орієнтує людину не лише на здоровий спосіб життя, а засобами образотворчого мистецтва, музики та історії спрямовує на активність, емоційність, мотивацію, формує мораль, що є основною ознакою особистості.

Тобто хореографічне мистецтво у поєднанні з іншими видами мистецтва в освітньо-культурному просторі України формує особистість, сприяє розвитку естетичної культури, моральним нормам, мотивує інтереси до фізичних можливостей людини. Танець – це об'єднана галузь, основою якої є творення вічного та прекрасного.

Список використаної літератури:

1. Каган М. Эстетическое и художественное воспитания в развитом социалистическом обществе / М. Каган. – Л.: Знание, 1984. – С.20.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
3. Выготский Л. Психология искусства / Л. Выготский. – М.: Лабиринт. 2008. – 370с.
4. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / В. Верховинець. – [5-е вид.]. – К.: Музична Україна, 1990. – 152с.
5. Вступне слово для Проекту Тюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі: Внесок університетів у Болонський процес: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf
6. Герасимова Ю.А. Развитие педагогических качеств профессиональной подготовке хореографов в вузах культуры и искусств: автореф.дис... канд. пед. наук. Москва, 2007. 22с.